

ΠΡΟΣΟΜΟΙΩΣΗ ΟΛΟΜΕΛΕΙΑΣ
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟΥ ΚΟΙΝΟΒΟΥΛΙΟΥ

19-20/01

2023

Περιλήψεις Επιτροπών

ΜΑΝΤΟΥΛΙΔΗ

ΕΚΠΑΙΔΕΥΤΗΡΙΑ

DROI Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων

Η Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων (Directive 2012/29/EU-Victims' Rights Directive) επιβάλλει η ιδιωτική ζωή και τα προσωπικά δεδομένα των θυμάτων να τυγχάνουν ειδικής προστασίας και σεβασμού απ' όλους και ειδικά από τα μέσα μαζικής επικοινωνίας. Πώς δύναται να επιτευχθεί αυτός ο στόχος από τις εθνικές ευρωπαϊκές έννομες τάξεις με σεβασμό στο δικαίωμα των πολιτών στην ενημέρωση καθώς και στο συνταγματικά κατοχυρωμένο απόρρητο της δημοσιογραφικής έρευνας;

Σχεδόν από την αρχή της ύπαρξης του, το Δίκαιο έχει σκοπό τη δημιουργία ενός περιβάλλοντος, μέσα στο οποίο όλα τα μέλη μιας κοινωνίας μπορούν να συμβιώνουν αρμονικά. Το σκοπό αυτό τον επιτυγχάνει, μεταξύ άλλων, και μέσω της λεγόμενης «στάθμισης δικαιωμάτων», της εξισορρόπησης, δηλαδή, μεταξύ των δικαιωμάτων που έρχονται σε σύγκρουση, με σκοπό να βρεθεί η «χρυσή τομή» μεταξύ τους. Μια τέτοια κατάσταση καλείται να διευθετήσει η Επιτροπή μας.

Το δικαίωμα στην ιδιωτική ζωή και στην προστασία των προσωπικών δεδομένων κατοχυρώνεται σε ευρωπαϊκό επίπεδο στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, τη συνθήκη για τη λειτουργία της ΕΕ και στην Οδηγία για την Προστασία των Δικαιωμάτων των Θυμάτων (Directive 2012/29/EU-Victims' Rights Directive) και σε εθνικό επίπεδο από τις σχετικές συνταγματικές διατάξεις και τη νομοθεσία των κρατών μελών. Το δικαίωμα αυτό επιτάσσει τον σεβασμό των ιδιωτικών πτυχών του βίου του καθενός και απαγορεύει τη χωρίς συγκατάθεση συλλογή και επεξεργασία των ευαίσθητων προσωπικών δεδομένων του.

Το δικαίωμα στην ενημέρωση κατοχυρώνεται στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, την ΕΣΔΑ και τον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ, καθώς και στις συνταγματικές διατάξεις των κρατών μελών, και εγγυάται την ελεύθερη πρόσβαση του ατόμου στην ενημέρωση. Ακόμη, διασφαλίζει την ελεύθερη και χωρίς λογοκρισία λειτουργία των ΜΜΕ. Από την ΕΣΔΑ, αλλά και από σταθερή νομολογία του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου Δικαιωμάτων του Ανθρώπου προστατεύεται, επίσης, το λεγόμενο απόρρητο της δημοσιογραφικής έρευνας, το οποίο συνίσταται στο δικαίωμα και την υποχρέωση που έχει ο δημοσιογράφος να αρνηθεί, ακόμα και ενώπιον δικαστικών αρχών, την αποκάλυψη των πηγών του, δηλαδή την ταυτοποίηση της προέλευσης της πληροφόρησης και των στοιχείων που έχει λάβει για ζητήματα τα οποία, είτε ήδη έχει, είτε διατίθεται να γνωστοποιήσει στο κοινό.

Εάν κατανοηθεί το περιεχόμενο των παραπάνω δικαιωμάτων, γίνεται φανερή η σύγκρουση μεταξύ τους. Προκύπτουν τα εξής ζητήματα: Μπορεί - και αν ναι, μέχρι ποιο σημείο - το δικαίωμα στην προστασία των προσωπικών δεδομένων να εμποδίσει τη δημοσιογραφική έρευνα για ζητήματα που αφορούν το κοινό; Η προστασία της ιδιωτικής ζωής των δημοσίων προσώπων είναι ίδια με αυτή των μη δημοσίων προσώπων; Από ποιο σημείο και ύστερα πρέπει η «παρέμβαση» στην ιδιωτική ζωή να θεωρείται παράνομη; Ποια θα πρέπει να είναι τα νόμιμα όρια του απορρήτου της δημοσιογραφικής έρευνας; Με ποιους τρόπους μπορεί να αποφευχθεί ο κίνδυνος το απόρρητο να μετατρέπεται σε μέσο κάλυψης παράνομων παρεισφρήσεων στην ιδιωτική ζωή;

Η Επιτροπή μας καλείται να απαντήσει στα παραπάνω ερωτήματα και να βρει τους τρόπους εκείνους, με τους οποίους θα επιτευχθεί η προστασία όλων των αντικρουόμενων δικαιωμάτων με τρόπο δίκαιο και αρμονικό.

EMPL Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων

Τον Μάρτιο του 2021 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ενέκρινε τη στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία για την περίοδο 2021-2030. Με αυτή τη δεκαετή στρατηγική, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή επιθυμεί να βελτιώσει τη ζωή των ατόμων με αναπηρία στην Ευρώπη και σε ολόκληρο τον κόσμο. Οι κυβερνήσεις πρέπει να θεσπίζουν νόμους που προάγουν την ισότητα και καταργούν κάθε μορφή άμεσης ή έμμεσης διάκρισης σε βάρος των ατόμων με αναπηρίες. Κανείς δεν έχει το δικαίωμα να προβαίνει σε διακρίσεις, ούτε το κράτος, ούτε οι επιχειρήσεις, ούτε οι πολίτες.

Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή παρουσιάζει μια φιλόδοξη στρατηγική για τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία για την περίοδο 2021-2030, ώστε να εξασφαλιστεί η πλήρης συμμετοχή τους στην κοινωνία, σε ισότιμη βάση με τους άλλους πολίτες, σύμφωνα με όσα προβλέπονται στον Χάρτη Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της Ευρωπαϊκής Ένωσης και στη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ένωσης, όπου και κατοχυρώνεται η ισότητα και η απαγόρευση των διακρίσεων. Παρά τη δεδομένη πρόοδο που έχει σημειωθεί τις τελευταίες δεκαετίες στην πρόσβαση τους στην υγειονομική περίθαλψη, την εκπαίδευση, την απασχόληση, τις δραστηριότητες αναψυχής και τη συμμετοχή τους στα πολιτικά πράγματα, πολλά εμπόδια εξακολουθούν να υφίστανται.

Η δεκαετής στρατηγική προσδιορίζει τις πρωτοβουλίες της Ένωσης γύρω από τα δικαιώματα των ατόμων με αναπηρία. Οι βασικοί άξονές της αφορούν στο δικαίωμα της ελεύθερης κυκλοφορίας όλων των πολιτών και στην απρόσκοπτη άσκηση των εκλογικών τους δικαιωμάτων, στη βελτιστοποίηση των παρεχόμενων κοινωνικών υπηρεσιών, προκειμένου να στηριχτεί η ανεξάρτητη διαβίωση των ατόμων με αναπηρία, και, τελικώς, στην προστασία τους από κάθε διάκριση και κάθε μορφή βίας, ώστε να διασφαλιστούν ίσες ευκαιρίες με άλλες κοινωνικές ομάδες και πρωτίστως η συμμετοχή τους στην κοινωνία επί ίσοις όροις. Για την ευδοκίμηση των παραπάνω στόχων, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή έχει δρομολογήσει τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού κέντρου πόρων, με ονομασία “Accessible EU”, (Προσβάσιμη ΕΕ), με σκοπό τη θεμελίωση βάσης πληροφοριών και πρακτικών σχετικά με την προσβασιμότητα των ατόμων με αναπηρία σε όλα τα επίπεδα.

Σε γενικές γραμμές, η πρωτοβουλία της δημιουργίας μιας Προσβάσιμης Ευρώπης έχει παρουσιάσει θετικά αποτελέσματα τα οποία έχουν τόσο βραχυχρόνιες όσο και

μακροχρόνιες προοπτικές. Η στρατηγική βασίζεται στα αποτελέσματα της προηγούμενης Ευρωπαϊκής Στρατηγικής για την Αναπηρία (2010-2020), η οποία άνοιξε το δρόμο για μια Ευρώπη χωρίς φραγμούς. Η πρόοδος που έχει σημειωθεί δεν είναι αμελητέα, πάραυτα τα άτομα με αναπηρία εξακολουθούν να αντιμετωπίζουν σημαντικά εμπόδια και δεδομένων των νέων προκλήσεων της εποχής μας διατρέχουν κίνδυνο φτώχειας και κοινωνικού αποκλεισμού.

Στόχος αυτής της νέας στρατηγικής είναι η συνέχιση της πρόοδου προς τη διασφάλιση των δικαιωμάτων των ατόμων με αναπηρία στην Ευρώπη, ανεξάρτητα από το φύλο, τη φυλετική ή εθνική καταγωγή, τη θρησκεία ή τις πεποιθήσεις, την ηλικία ή τον σεξουαλικό τους προσανατολισμό. Στο πλαίσιο των ανωτέρω, η Επιτροπή Απασχόλησης και Κοινωνικών Υποθέσεων καλείται να αναλογιστεί την πρόοδο των υπό υλοποίηση στρατηγικών της πρωτοβουλίας Accessible EU καθώς και να βελτιστοποιήσει την απόδοση των υπάρχοντων στρατηγικών πρωτοποριών για τη διασφάλιση μίας επί ίσοις όροις δυνατότητας ένταξης των ατόμων με αναπηρία στην αγορά εργασίας και όχι μόνο.

ITRE Επιτροπή Βιομηχανίας, Έρευνας και Ενέργειας

Στους στόχους της ΕΕ περιλαμβάνεται η προώθηση της έρευνας και της καινοτομίας για τη βελτίωση της ποιότητας ζωής και της υγείας των πολιτών της. Η πρόσφατη υγειονομική κρίση έδωσε το έναυσμα για συστηματοποίηση και επιτάχυνση των ιατρικών ερευνών με στόχο την ανακάλυψη κατάλληλων εμβολίων. Η Επιτροπή κινητοποιεί μεγάλα χρηματικά κονδύλια για επείγουσα έρευνα σχετικά με τις παραλλαγές του νέου κορονοϊού. Ποιοί κίνδυνοι ελλοχεύουν από τους νέους πιο γρήγορους ρυθμούς των ιατρικών ερευνών και πώς μπορούν αυτοί να αποφευχθούν;

Θεμελιώδη πυλώνα της Ε.Ε. αποτελεί η προσήλωση στο στόχο της διασφάλισης της βελτίωσης της ποιότητας ζωής και της υγείας των πολιτών της. Στο πλαίσιο αυτό, η πρωτοφανής πανδημική κρίση Covid-19 καθώς και οι συνακόλουθες δυσμενείς συνέπειες αυτής στην καθημερινότητα και στην εν γένει ζωή των Ευρωπαίων πολιτών διαμόρφωσαν μία ιδιαίτερος σοβαρή πρόκληση. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή κλήθηκε να την αντιμετωπίσει και έτσι να διασφαλίσει την επιτάχυνση των ιατρικών ερευνών με στόχο την εύρεση του κατάλληλου εμβολίου. Κατά συνέπεια κινητοποιήθηκαν μεγάλα χρηματικά κονδύλια για τη διενέργεια επείγουσας ιατρικής έρευνας. Παρά τον επείγοντα χαρακτήρα αυτής της κατάστασης τα υποψήφια εμβόλια απαιτείται να υποβληθούν σε αυστηρή αξιολόγηση από τον Ευρωπαϊκό Οργανισμό Φαρμάκων, ώστε να διασφαλιστεί ότι αυτά είναι αποτελεσματικά, ασφαλή και υψηλής ποιότητας πριν να διατεθούν στο κοινό. Χάρη στην τεράστια κινητοποίηση πόρων και εμπειρογνώσιας σε κάθε στάδιο, οι διαδικασίες ανάπτυξης, αξιολόγησης και αδειοδότησης έχουν επιταχυνθεί.

Αυτό το συγκεκριμένο θεσμικό και νομοθετικό πλαίσιο διέπει την Ε.Ε. Είναι σαφές πως η επιτάχυνση των ερευνών ενδέχεται να επιφέρει αρνητικές συνέπειες, όπως τη μη τήρηση των θεσμοθετημένων πρωτοκόλλων καθώς και την επιεικέστερη αντιμετώπιση τυχόν παραβάσεων δυνάμει της επιτακτικής ανάγκης διεξαγωγής των ερευνών. Με άλλα λόγια είναι υπαρκτός ο κίνδυνος χαλάρωσης της εποπτείας και του ελέγχου και άρα της υποχώρησης από τη δέσμευση στην τήρηση της νομιμότητας προς όφελος της εξυπηρέτησης της ανάγκης και της υγειονομικής κρίσης.

Επομένως, το ερώτημα που ανακύπτει είναι σαφές. Ποιοί κίνδυνοι ελλοχεύουν από τους νέους πιο γρήγορους ρυθμούς των ιατρικών ερευνών και πώς μπορούν αυτοί να

αποφευχθούν; Σε ποιους τομείς (π.χ. ασφάλειας, έγκυρης πληροφόρησης) είναι πιθανό να υπάρξουν εκπτώσεις που ενδεχομένως να επηρεάσουν την ποιότητα της ζωής των Ευρωπαίων πολιτών; Σε αυτό το ερώτημα καλείται να απαντήσει η Επιτροπή Βιομηχανίας Έρευνας και Ανάπτυξης.

FEMM Επιτροπή Δικαιωμάτων των Γυναικών και Ισότητας των Φύλων

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης είναι το πρώτο νομικά δεσμευτικό διεθνές κείμενο που θέτει κριτήρια για την πρόληψη της έμφυλης βίας, για τα δικαιώματα των γυναικών και την ισότητα των δύο φύλων. Δυστυχώς τα φαινόμενα της ενδοοικογενειακής βίας έχουν αυξηθεί ραγδαία σε πανευρωπαϊκό επίπεδο. Ποιες δράσεις προτείνετε προκειμένου να διασφαλίζεται η ενημέρωση των πολιτών και ιδίως των γυναικών για τα δικαιώματά τους;

Η Σύμβαση της Κωνσταντινούπολης ή επίσημα η «Σύμβαση του Συμβουλίου της Ευρώπης για την Πρόληψη και την Καταπολέμηση της βίας κατά των γυναικών και της ενδοοικογενειακής βίας» αποτελεί το πρώτο νομικά δεσμευτικό κείμενο για την πρόληψη της έμφυλης βίας. Υιοθετήθηκε από το Συμβούλιο της Ευρώπης το 2011, τέθηκε σε ισχύ το 2014 και υπογράφηκε από την Ευρωπαϊκή Ένωση το 2017. Ωστόσο, υπάρχουν ορισμένα κράτη – μέλη που έχουν υπογράψει τη σύμβαση, αλλά δεν την έχουν επικυρώσει ακόμη.

Το ενιαίο αυτό νομοθετικό κείμενο θέτει ως βάση την πρόληψη, προβλέποντας για τα κράτη μία σειρά υποχρεώσεων, όπως είναι η παροχή της κατάλληλης εκπαίδευσης σε όλους τους επαγγελματίες που έρχονται σε επαφή με τα θύματα αλλά και δράσεις δημοσιότητας για την προώθηση της διαφορετικότητας και την κατάρριψη των στερεοτύπων. Τομή αποτελεί το άρθρο 44, το οποίο προβλέπει έκταση της δικαιοδοσίας των κρατών – μελών, αλλά και την ίδρυση μηχανισμού παρακολούθησης εντός του οποίου εντάσσεται και η GREVIO.

Διαπερνώντας τον εικοστό πρώτο αιώνα, η ισότητα μεταξύ των ατόμων θα έπρεπε να αποτελεί τον θεμέλιο λίθο της παγκόσμιας δημοκρατικής κοινωνίας στην οποία ζούμε. Δυστυχώς όμως, η τρέχουσα κατάσταση αποδεικνύει μία εικόνα διαφορετική. Παρά το συνεχόμενο ενδιαφέρον και τις κινητοποιήσεις ολόένα και περισσότερων οργανισμών που αγωνίζονται για την προστασία των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, η σημερινή πραγματικότητα δεν είναι απαλλαγμένη από τα στερεότυπα και τις ανισότητες μεταξύ των δύο φύλων. Πρόοδος έχει σημειωθεί, ωστόσο το χάσμα είναι ακόμη υπαρκτό και οι επιπτώσεις που δέχονται οι γυναίκες σε διάφορους τομείς της καθημερινής τους ζωής εξαιτίας αυτής της μεταχείρισης αποδεικνύει ότι η διάκριση αυτή είναι ριζωμένη.

Η αρχή του προβλήματος εντοπίζεται στην άνιση μεταχείριση των δύο φύλων. Με βάση έρευνες και στατιστικές μελέτες, τουλάχιστον μία στις τρεις γυναίκες έχει ξυλοκοπηθεί, έχει εξαναγκαστεί σε σεξουαλική πράξη ή έχει κακοποιηθεί με άλλο τρόπο κατά τη διάρκεια της ζωής της. Συνήθως ο δράστης είναι μέλος της οικογένειάς της ή γνωστός της. Επίσης, σύμφωνα με πληροφορίες του Κέντρου Ερευνών για Θέματα Ισότητας, οι γυναίκες από 15 έως και 44 ετών κινδυνεύουν περισσότερο από βιασμό ή ενδοοικογενειακή βία παρά από καρκίνο, τροχαία ατυχήματα, πόλεμο ή ελονοσία. Το γεγονός ότι το μεγαλύτερο ποσοστό γυναικών που δέχονται κάποιου είδους παρενόχληση δεν καταγγέλλουν το πρόβλημα, καθιστά την έμφυλη βία ένα αόρατο φαινόμενο που δεν τιμωρείται και αυξάνει τα ποσοστά επέλασής του.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω η Επιτροπή καλείται να εξετάσει αναλυτικά το φαινόμενο της ενδοοικογενειακής βίας και να προτείνει νέες πολιτικές και δράσεις που θα επιδιώξουν τον επαρκή μηχανισμό ελέγχου εφαρμογής των ήδη υπαρχόντων διατάξεων και την πλήρη ενημέρωση των πολιτών και ιδίως των γυναικών για τα δικαιώματά τους.

TRAN Επιτροπή Μεταφορών και Τουρισμού

Μετά από τη λήξη των ταξιδιωτικών περιορισμών εξαιτίας του ιού Covid-19, πλέον υπάρχει ραγδαία άνοδος του φαινομένου του υπερτουρισμού. Πώς μπορεί να ελεγχθεί το φαινόμενο, λαμβάνοντας παράλληλα υπόψη τον σεβασμό στη δυνατότητα οικονομικής ανάπτυξης των χωρών;

Τα τελευταία χρόνια ο τουρισμός έχει γνωρίσει ραγδαία ανάπτυξη και έχει καθιερωθεί ως ζωτικός τομέας της οικονομίας της Ευρώπης και, ιδιαίτερα, της Ελλάδας. Μάλιστα η Ευρώπη αντιπροσωπεύει το 50% των τουριστικών αφίξεων στον κόσμο. Αυτό ίσχυε τουλάχιστον μέχρι το 2019 όπου τα δεδομένα άλλαξαν ριζικά.

Η ανακήρυξη της νόσου Covid-19 ως πανδημίας έφερε την παγκόσμια κοινότητα αντιμέτωπη με μια πρωτόγνωρη και εξαιρετικά δύσκολη κατάσταση. Στο πλαίσιο αυτό, η προστασία της υγείας των πολιτών έγινε ο βασικός στόχος της Ε.Ε. και η ευρωπαϊκή κοινότητα προχώρησε στη λήψη μέτρων με βαρύτερες συνέπειες για τον τομέα του τουρισμού και των μεταφορών.

Το περίφημο lockdown ήταν το αποκορύφωμα αυτών των μέτρων και οδήγησε τις τουριστικές επιχειρήσεις σε αδιέξοδο. Σε ένα διάστημα 3 χρόνων τόσο η Ε.Ε. όσο και οι επαγγελματίες στον τομέα αυτό πάσχισαν να προσαρμοστούν στα νέα πραγματικά δεδομένα.

Με τη σταδιακή άρση των μέτρων ένα νέο πρόβλημα έκανε την εμφάνισή του. Οι άνθρωποι, εξαντλημένοι από την απομόνωση έσπευσαν να ταξιδέψουν ξανά με την πρώτη ευκαιρία, όμως οι ευρωπαϊκές χώρες δυσκολεύτηκαν να απορροφήσουν το τεράστιο κύμα τουρισμού.

Η Επιτροπή έχει έρθει αντιμέτωπη με το φαινόμενο του υπερτουρισμού και σε αυτό το πλαίσιο επιδιώκει να εφαρμόσει καινοτόμες πολιτικές για να περιορίσει τις επιπτώσεις του φαινομένου αυτού φροντίζοντας παράλληλα να μην περιορίσει το δικαίωμα των επαγγελματιών στην ελεύθερη οικονομική ανάπτυξη.

ENVI Επιτροπή Περιβάλλοντος, Δημόσιας Υγείας και Ασφάλειας των Τροφίμων

Η ρύπανση, οι κλιματικές επιπτώσεις και η υπεραλίευση αποτελούν απειλή για τον παγκόσμιο ωκεανό. Η αυξανόμενη αποξυγόνωση θέτει σε κίνδυνο τα θαλάσσια είδη και τις παράκτιες κοινότητες. Οι υφιστάμενες οικονομικές δραστηριότητες (όπως η ναυτιλία) απειλούν τα οικοσυστήματα και τη βιοποικιλότητα.

Οι ωκεανοί είναι το μεγαλύτερο και κυρίως το πιο σημαντικό οικοσύστημα στη Γη. Ειδικότερα, παράγουν πάνω από το μισό οξυγόνο στον κόσμο και απορροφούν 50 φορές περισσότερο διοξείδιο του άνθρακα από την ατμόσφαιρα μας. Εκτός από πηγή οξυγόνου, είναι φυσικά και πηγές ζωής. Ερευνητές από το 2000 έως και σήμερα έχουν καταγράψει 17.650 θαλάσσια είδη κάθε μορφής και τύπου από καβούρια έως γαρίδες, τα οποία επιβιώνουν σε βάθη μεγαλύτερα των διακοσίων μέτρων.

Καλύπτοντας το 70 τοις εκατό της επιφάνειας της Γης, οι ωκεανοί μεταφέρουν θερμότητα από τον Ισημερινό στους πόλους, ρυθμίζοντας το κλίμα και τις καιρικές συνθήκες μας. Πρέπει δε να αναφερθεί ότι μας παρέχουν το ένα έκτο της ζωικής πρωτεΐνης που καταναλώνουμε ως τροφή, διαδραματίζοντας έτσι σπουδαίο ρόλο στη διαβίωση για περισσότερους από 3 δισεκατ. κατοίκους της Γης. Από τα παραπάνω ήδη αντιλαμβανόμαστε πως η ανθρώπινη υγεία είναι άρρηκτα συνδεδεμένη με αυτή των οικοσυστημάτων.

Η ρύπανση αποτελεί μια έννοια πολυσύνθετη. Μέλη της επιστημονικής κοινότητας και της πολιτικής σκηνής, Μ.Κ.Ο. (Μη Κυβερνητικοί Οργανισμοί) καθώς και διακρατικοί φορείς δίνουν σκληρή μάχη για τον περιορισμό της από τη δεκαετία του '50, σε έναν αγώνα δίχως τερματισμό. Το γεγονός ότι η ρύπανση σύνορα δεν έχει και σύνορα δεν γνωρίζει, σε συνδυασμό με τη ραγδαία ταχύτητα εξάπλωσης της, καθίσταται μέχρι και σήμερα μία εκ των κορυφαίων απειλών για τη δημόσια υγεία.

Αδιαμφισβήτητα τον μεγαλύτερο ρόλο στη διαμόρφωση ενός κοινοτικού πλαισίου περιβαλλοντικής προστασίας και κατ' επέκταση της θαλάσσιας προστασίας, διαδραματίζει η Ευρωπαϊκή Ένωση και ειδικότερα η επιτροπή περιβάλλοντος, δημόσιας υγείας και ασφάλειας τροφίμων.

Στο πλαίσιο των ανωτέρω η Επιτροπή μας καλείται να εξετάσει την πρόοδο και την υλοποίηση των υιοθετούμενων στρατηγικών, καθώς και να προτείνει νέες πολιτικές που θα στοχεύουν στη βιώσιμη ανάπτυξη του ωκεανού.

LIBE Επιτροπή Πολιτικών Ελευθεριών, Δικαιοσύνης και Εσωτερικών Υποθέσεων

Η ευρέως διαδεδομένη χρήση των ψηφιακών μέσων ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης με την ευχέρεια της ανωνυμίας, στοχοποιείται συχνά για τη διάδοση ρατσιστικού και ξενοφοβικού λόγου. Ποιες μεθόδους καταπολέμησης του προβλήματος προτείνετε, έχοντας παράλληλα υπόψη το σεβασμό στο θεμελιώδες δικαίωμα της ελευθερίας της έκφρασης;

Η ευρεία χρήση των ψηφιακών μέσων ενημέρωσης και κοινωνικής δικτύωσης είναι, το 2023, δεδομένη. Εξίσου δεδομένο είναι και το καθεστώς απόλυτης ελευθερίας έκφρασης και ανωνυμίας στον χώρο του διαδικτύου. Αυτό ακριβώς το καθεστώς, όμως, τρέπεται συχνά σε ασυδοσία, με αποτέλεσμα ξενοφοβικές και ρατσιστικές δηλώσεις που πραγματοποιούνται με πρόσχημα την ελευθερία λόγου και με ασπίδα προστασίας την ανωνυμία. Οι συνθήκες αυτές, λοιπόν, επιτάσσουν μια νέα προσέγγιση για τα ανθρώπινα δικαιώματα, προκειμένου να επιτευχθεί η χρυσή τομή ελευθερίας λόγου και προστασίας των ατομικών δικαιωμάτων.

Το δικαίωμα της ελευθερίας έκφρασης κατοχυρώνεται στην Ευρώπη με το Άρθρο 11 του Χάρτη των Θεμελιωδών Δικαιωμάτων της ΕΕ. Συγκεκριμένα, το Άρθρο ορίζει ότι κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης, με το δικαίωμα αυτό να περιλαμβάνει την ελευθερία γνώμης και την ελευθερία λήψης ή μετάδοσης πληροφοριών ή ιδεών, χωρίς την ανάμειξη δημοσίων αρχών και αδιακρίτως συνόρων. Επίσης, ορίζει ότι η ελευθερία των μέσων μαζικής ενημέρωσης και η πολυφωνία τους είναι σεβαστές. Ωστόσο, οι ελευθερίες αυτές συνεπάγονται, όπως χαρακτηριστικά αναφέρεται στον Χάρτη, καθήκοντα και ευθύνες. Στο πλαίσιο αυτό, η ελευθερία λόγου μπορεί να υποστεί περιορισμούς με στόχο, ανάμεσα σε άλλους, την προστασία της υπόληψης ή των δικαιωμάτων τρίτων.

Ο μισαλλόδοξος λόγος συνίσταται στη διάδοση, δικαιολόγηση και προαγωγή της ξενοφοβίας και της ρητορικής μίσους κατά συγκεκριμένων ομάδων. Κατά μία έννοια, ο λόγος αυτός είναι μια παρενέργεια του δικαιώματος της ελευθερίας έκφρασης, αφού φαινομενικά πληροί τις προϋποθέσεις της έκφρασης σε ένα δημοκρατικό πολίτευμα, ωστόσο προσβάλλει τα υπόλοιπα δικαιώματα των πολιτών. Από την άλλη, η ενδεχόμενη ποινική του κύρωση προσβάλλει το δικαίωμα της έκφρασης γνώμης και της αυτονομίας.

Είναι, επομένως, φανερό ότι το ζήτημα είναι ιδιαίτερα πολύπλοκο και πολυδιάστατο. Για την αντιμετώπιση του η Ευρωπαϊκή Επιτροπή και τέσσερις μεγάλες πλατφόρμες μέσων κοινωνικής δικτύωσης (Facebook, Twitter, YouTube, Microsoft) υιοθέτησαν το 2016 έναν κώδικα δεοντολογίας (EU Code of Conduct) με μια σειρά δεσμεύσεων για τον περιορισμό της διάδοσης τέτοιου περιεχομένου στην Ευρώπη. Μια αξιολόγηση που διενεργήθηκε από ΜΚΟ και δημόσιους φορείς σε 24 κράτη μέλη το 2017 έδειξε ότι οι εταιρείες τήρησαν σε μεγάλο βαθμό τις υποσχέσεις τους. Όπως αποδείχθηκε, όμως, αυτό δεν ήταν αρκετό. Στις 16 Σεπτεμβρίου 2020, σε ομιλίας της για την κατάσταση της Ένωσης, η πρόεδρος Ούρσουλα φον ντερ Λάιεν ανακοίνωσε ένα νέο σχέδιο δράσης της ΕΕ κατά του ρατσισμού, το οποίο καθορίζει μια σειρά μέτρων για την πενταετία 2020-2025, με αξιοποίηση, μεταξύ άλλων, του δικαίου της ΕΕ, των εθνικών αρχών επιβολής του νόμου, των μέσων ενημέρωσης και της κοινωνίας των πολιτών.

Παρά τα παραπάνω, όμως, πληθώρα δραστηριοτήτων με προσβλητικό, ρατσιστικό και ξενοφοβικό περιεχόμενο στα Μέσα Κοινωνικής Δικτύωσης διατηρούν επίκαιρη τη συζήτηση σχετικά με τα όρια της ελευθερίας έκφρασης στο διαδίκτυο. Η Επιτροπή μας, λοιπόν, καλείται, αφού εξετάσει όλες τις πτυχές του ζητήματος και τις οικουμενικές εξελίξεις (πανδημία, προσφυγικό κ.ά.) να βρει ρεαλιστικούς και καινοτόμους τρόπους με τους οποίους το δικαίωμα στην ελευθερία έκφρασης θα μπορέσει να συμβαδίσει αρμονικά με τα υπόλοιπα ατομικά δικαιώματα.

CULT Επιτροπή Πολιτισμού και Παιδείας

Το 2018 η Επιτροπή ενέκρινε το νέο ευρωπαϊκό θεματολόγιο για τον πολιτισμό (NEAC), λαμβάνοντας υπόψη την εξέλιξη και την ανάπτυξη του πολιτιστικού τομέα και αναγνωρίζοντας την ψηφιοποίηση ως μέσο μεγιστοποίησης των οφελών της πολιτιστικής κληρονομιάς. Ποιοι κίνδυνοι ελλοχεύουν από τη δυνατότητα που προσφέρουν οι νέες τεχνολογίες στον τομέα του πολιτισμού και πώς θα μπορούσαν να περιοριστούν με σεβασμό στην τεχνολογική πρόοδο;

Το έτος 2017, η Ευρώπη, εξερχόμενη από μία σοβαρή χρηματοπιστωτική κρίση, βρέθηκε αντιμέτωπη με αυξανόμενες κοινωνικές ανισότητες, διαφορετικούς πληθυσμούς, λαϊκισμό, ριζοσπαστικοποίηση και τρομοκρατικές απειλές. Υπό την ύπαρξη ενός γενικότερου χάσματος αξιών ανάμεσα στα κράτη μέλη της Ένωσης, ο πολιτισμός φάνταζε – και εξακολουθεί να φαντάζει – ένας από τους σημαντικότερους παράγοντες, οι οποίοι θα μπορούσαν να συμβάλλουν στη γεφύρωση αυτού. Έτσι, το έτος 2018 η Ευρωπαϊκή Επιτροπή ανταποκρίθηκε στην εντολή που έλαβε από το Ευρωπαϊκό Συμβούλιο τον Δεκέμβριο του 2017, εγκρίνοντας τη νέα ευρωπαϊκή ατζέντα για τον πολιτισμό, σκοπός της οποίας υπήρξε η αξιοποίηση του πολιτισμού για την οικοδόμηση μιας πιο δίκαιης και χωρίς αποκλεισμούς Ένωσης, με τη στήριξη της καινοτομίας, της δημιουργικότητας και της βιώσιμης απασχόλησης και ανάπτυξης.

Ήδη από το 2018, το οποίο χαρακτηρίστηκε ως «Ευρωπαϊκό Έτος Πολιτιστικής Κληρονομιάς 2018», δόθηκε το έναυσμα για να αυξηθεί η ενημέρωση όσον αφορά την κοινωνική και οικονομική σημασία του πολιτισμού και της πολιτιστικής κληρονομιάς και να ενισχυθεί το αίσθημα των πολιτών ότι ανήκουν σε έναν κοινό ευρωπαϊκό χώρο. Η Ευρωπαϊκή Επιτροπή, στη νέα αυτή ατζέντα, έθεσε τρεις στρατηγικούς στόχους, δίνοντας βάση στην κοινωνική, οικονομική και εξωτερική διάσταση του πολιτισμού. Για την υλοποίηση των στόχων αυτών, σημαντικό πυλώνα θα αποτελέσουν οι νέες τεχνολογίες και η ψηφιακή επικοινωνία ως μέσο μεγιστοποίησης των οφελών της πολιτιστικής κληρονομιάς, καταρτίζοντας έτσι μια νέα στρατηγική της Ένωσης «Digital4Culture».

Μάλιστα, από το 2020, η πανδημία της COVID-19 κατέστησε επιτακτική την ανάγκη για τον ψηφιακό μετασχηματισμό του πολιτιστικού τομέα και τη δημιουργία ενός Ευρωπαϊκού Χώρου Δεδομένων στον Πολιτισμό. Μέχρι στιγμής, το εγχείρημα της Ένωσης έχει παρουσιάσει σημαντική πρόοδο, καθώς έχουν γίνει αλματώδη βήματα προς την κατεύθυνση της ψηφιοποίησης και κατ' επέκταση της ευρύτερης πρόσβασης στον πολιτισμό και την κληρονομιά. Ωστόσο, παρά την προφανή θετική της επίδραση, η χρήση της τεχνολογίας συχνά ελλοχεύει αξιόλογους κινδύνους, οι οποίοι μπορούν να αναιρέσουν τα οφέλη της.

Στα πλαίσια των ανωτέρω, η Επιτροπή καλείται να εξετάσει τους κινδύνους που ελλοχεύει η υπέρμετρη χρήση των νέων τεχνολογιών στον τομέα του πολιτισμού και τον τρόπο με τον οποίο μπορούν αυτές να αξιοποιηθούν, ώστε η Ένωση να ανταπεξέλθει στις προκλήσεις και να εκμεταλλευτεί στο έπακρον τις ευκαιρίες που προσφέρει η στροφή στην ψηφιακή εποχή, σεβόμενη την τεχνολογική πρόοδο και εξέλιξη.

Με την υποστήριξη του Γραφείου του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου στην Ελλάδα
και της Αντιπροσωπείας της Ευρωπαϊκής Επιτροπής στην Ελλάδα

MOVE IT